

PARIAS

Una opinió de
Miquel Gascon Baz

16/11/2016

La màgia dels titelles per adults

Aquest espectacle de titelles està format de quatre peces: “**Hamlet**”, “**Els miserables**”, “**La cantant calba**” i “**El tiranicida**” i ens mostra diferents personatges fets de tela i cartó que viuen buscant l’essencial, tant en la forma com en el contingut.

Javier manipula les llums i la música i es disposa a treure el que hi ha a dins de la primera de les capsas. A la taula encén una espelma i la seva escalfor, a través de les mans de l’artista és la que retorna la vida a Hamlet. **Un titella que lluita amb les seves pors** i que plora davant la necessitat d’agafar la calavera que sembla mirar-la, i que finalment agafa fins a pronunciar les paraules clàssiques de qualsevol Hamlet **ser o no ser.....**

La capsa del terra continua bellugant i finalment Javier es decideix a obrir-la, i al ritme de la música surt un **titella-clown** que les primeres paraules que pronuncia són “**jo mato**”. Un seguit de situacions intentant matar una mosca, o un segell de correus o una espectadora ens fa riure de valent. **Aquest personatge sortirà dues vegades més de la seva capsa davant la seva insistència.**

I esperem que ens oferirà la tercera capsa, potser la més estripada de totes, de cartó que ha viscut mil batalles. **Un titella que és un pobre que demana almoïna i que és capaç de fer veure que és cec per obtenir la compassió dels que passen.** Primer una llauna amb un rètol “Probe”, com aquest no funciona afegeix un altre rètol “tiretero” i finalment decideix provar la carta de la compassió i escriu “y siego”.

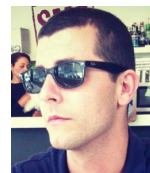
I la quarta capsa d’on surt una dona, **una titella obsessionada per la seva imatge**, que es pinta i utilitza perruca per sentir-se més maca. **Una titella sensual que sedueix al titellaire** per sentir-se desitjada però que acaba aconseguint només una moneda com a pagament dels seus serveis.

Un espectacle de titelles per adults, on les titelles són personatges de construcció senzilla, completades amb parts del cos del propi actor i creades des de la simplicitat. **Javier ens ha mostrat com les titelles s’apoderen d’ell i es fusionen amb ell.**

Realment, un espectacle d’aquells que s’han de veure perquè emocionen, perquè Javier dona vida a les seves titelles convertint-les als nostres ulls en éssers vius.

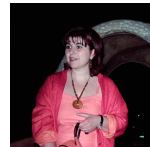
13/09/2014

Una opinió de
Iván F. Mula

Poesia de la marioneta

Com passa sovint amb el clown o la Commedia dell’Arte, els espectacles de titelles s’han d’enfrontar al prejudici de ser considerats una disciplina dirigida al públic infantil. **Parias** és l’exemple clar de que la tècnica de manegar ninots té infinites possibilitats i que es presta a tocar amb naturalitat conceptes filosòfics de gran alçada. **Javier Aranda**, titellaire autor i director de la proposta, ha construït un univers trist i grotesc on tota una sèrie de personatges fills de la marginació lluiten per trobar el sentit d’allò que els impulsa a viure; això sí, sense renunciar a l’humor i la diversió. Inspirat en obres com Hamlet, La cantant calba o Els miserables, ens explica els drames quotidians des d’una perspectiva existencial d’unes marionetes amb un disseny que recorda al Jim Henson més fosc i l’esperit d’un quadre de Francis Bacon. La grandesa de **Parias** radica en la seva capacitat de fer riure al mateix temps que planteja temes tan captivadors com: la titella que sedueix al titellaire, la titella que pren consciència de la seva condició i acaba creant també el seu propi ninot o la titella que mata al titellaire tot i, per tant, mor amb ell. En definitiva, una breu i petita joia.

Caixes plenes de vida

L'any passat vàrem descobrir el món de les titelles per adults gràcies a La Vilella Teatre que va portar l'espectacle *Diagnòstic Hamlet* del titellaire Miquel Gallardo, que ens va sorprendre i agradar moltíssim. Així que quan ens vam assabentar d'aquest espectacle, **Parias** a la Sala Fènix, el vam anar a veure de seguida. En aquesta ocasió el titellaire és en **Javier Aranda**, que amb el seu espectacle **Parias**, ens presenta a un grup de personatges-titelles molt especials, que juntament amb una música meravellosa i del tot adequada per cada història, ens arriba a commoure i fer reflexionar sobre temes socials tan actuals com són la degradació i la marginació de l'ésser humà; unes històries plenes de metàfores i crítica social com són la inseguretat, la por, la supervivència, la destrucció, la manipulació,... Però malgrat la duresa d'alguns moments de la representació, aquest espectacle desprèn molta tendresa. No us la podeu perdre !!!

Cartelera / Teatro, Montornès
PARIAS

En **Parias** los títeres son el símbolo brillante de la degradación y la marginación del ser humano; sus historias despiertan emociones que nos hacen tomar consciencia de que aún estamos vivos y tenemos criterios morales. **Parias** conmueve y obliga a la reflexión. **Parias** retoma temas y vías del teatro clásico, le devuelve al escenario su función social.

Los miserables: La pobreza y la mentira como forma de opresión son el hilo que teje esta historia. ¿Quién maneja a quién? ¿Quién engaña a quién? El títere mendigo pide limosna, y no encuentra piedad ni en el titiritero que lo maneja. No hay guiño posible, no hay tabla a la que agarrarse.

La cantante calva: El títere se maquilla, se embellece, busca en las telas y la peluca una forma de ser otro, lo que no es, que le haga sentirse amado, deseado, visto. Pero el espejismo es espejismo y no dura, se rompe y se desvela como ilusión fugaz.

Hamlet: Nace el títere al calor de la vela, respira, lucha con sus miedos y los vence. De lo más esquemático y sencillo llega a lo más enorme del teatro, al “ser o no ser” del maestro de maestros. Una historia donde, al calor del público, lo pequeño florece y se hace grande.

El tiranícida: Un títere empapado de clown que mata por placer, que disfruta con ello, puede llevar su obsesión tan lejos que se autodestruya como ilusión de vida. Un lúcido ensayo sobre la necesidad de los límites.

CRÍTICA DE TEATRO

Joaquín Melguizo

Muñecos llenos de vida

‘Parias’, el espectáculo de títeres que ha creado Javier Aranda, es una brillantísima propuesta teatral que transmite y conecta con el espectador con gran nitidez e intensidad. Es emocionante, divertida, conmovedora, hermosa y rebotante de ternura e inteligencia. Hay una íntima conexión entre el titiritero y los muñecos, hasta el punto de que ambos se funden en uno, pero manteniendo en todo momento el protagonismo absoluto del títere. El titiritero está siempre presente, pero siempre en segundo plano, donde le corresponde. Y cuando cobra mayor protagonismo, no lo hace para competir con el muñeco, sino para recalcar su condición de títere. Los muñecos, de una estética expresionista cargada de fuerza y de belleza, son contruidos ante los ojos del espectador, subrayando la convención teatral del títere, la condición de materia inanimada que cobra vida y se convierte en personaje prota-

gonista de la acción teatral, gracias a la manipulación del titiritero. Ahí reside la gran fuerza expresiva del títere, su enorme capacidad para atraparnos. Y Javier Aranda lo borda. No sólo por una manipulación sobresaliente, con control absoluto de la técnica, del tiempo y los detalles, una manipulación, porque no decirlo, virtuosa, sino por su enorme capacidad para insuflar a los muñecos ese aliento que los convierte en algo vivo. Para ser un gran titiritero hay que ser un gran actor, porque la vida del títere no es principalmente una cuestión de técnica (que también) sino una cuestión de sentimientos.

Estructuralmente, ‘Parias’ está formado por cuatro pequeñas historias, deliciosas y llenas de ingenio, que nos regalan momentos verdaderamente sublimes (el títere que se convierte en titiritero, el que va cobrando vida a través de la llama de una vela...) donde los muñecos brillan en sus tres aspectos: configuración técnica y estética, manipulación y papel dramático.

‘PARIAS’ ★★★★★

Creado e interpretado por Javier Aranda.
Teatro del Mercado.
14 de noviembre de 2015.

‘PARIAS’, DE JAVIER ARANDA

Obra ya reseñada en Titeresante a raíz de su presentación en Barcelona en septiembre de 2014 (ver aquí), ‘Parias’, del actor y titiritero zaragozano Javier Aranda, es un espectáculo que con el tiempo ha ido creciendo hasta alcanzar este difícil umbral de los trabajos de alto nivel y de excelencia, aptos para recorrer con éxito los escenarios del mundo.

Foto de Iñigo Royo.

Madurez de una obra que surgió como un primer trabajo en solitario de este titiritero con una larga experiencia en las tablas, especialmente en sus labores con la compañía Arbolé de Zaragoza. Surgió ‘Parias’ de la nada en uno de esos momentos en los que la creatividad llama a la puerta del artista y éste se atiene a atenderla, salvando las ingentes dificultades que siempre acarrea este tipo de llamadas. Creó así Aranda una obra de pálpito vital que se hunde en las esencias de lo humano, en esas profundidades donde desaparecen los límites entre el bien y el mal, entre lo correcto y lo incorrecto, y donde lo que cuenta es la pulsión primigenia de vida y de muerte, estos dos polos de la existencia. Una bajada a los infiernos de la que salieron estos personajes parias, surgidos de las maletas interiores del titiritero, demonios y monstruos a los que se acaba tomando cariño si antes uno sabe cómo convertirlos en títeres y se aprende a jugar con ellos.

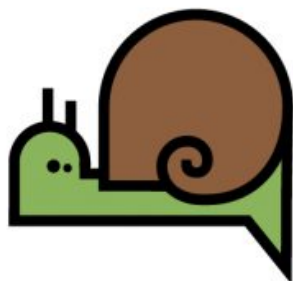
Foto de Iñigo Royo.

Con 'Parias', Aranda ha conseguido domesticar unas energías titiriteras que beben de las fuentes arcaicas del oficio y de las profundidades arquetípicas de lo humano, lo que le permite marcar su propio terreno, el de un lenguaje que surge de lo corporal y del taller, de las manos, del gesto y de los apliques, los materiales y los trozos de madera podrida encontrados en la calle. Un lenguaje que exige mucha disciplina y que, tras los años de rodaje de 'Parias', ha alcanzado la madurez necesaria para pensar en nuevas aventuras.

Foto de Iñigo Royo.

El nuevo montaje que Aranda acaba de estrenar, 'Vida', es el siguiente desafío al que el titiritero de Aragón se ha enfrentado, al parecer con un éxito extraordinario. Esperamos con ansias verlo y gozarlo.

VOLTAR i VOLTAR
per les arts escèniques

– Teatre (93) – Cicle Ànima de titelles per adults – PARIAS –

Sala Fènix – 13.11.2016

VOLTAR i VOLTAR per les Arts Escèniques –

Per **Imma Barba** & **Miquel Gascón** –

Diumenge vam tenir el plaer d'assistir a la segona proposta, que dins del **cicle ÀNIMA, Cicle de titelles per a adults**, està portant a terme la **Sala Fènix**. Es tractava de l'espectacle **PARIAS** de **Javier Aranda** que ja havia estat programat en aquesta sala en 2014.

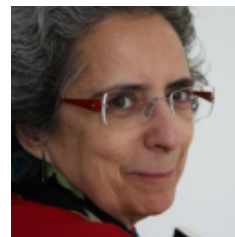
En PARIAS les titelles són el símbol brillant de la degradació i la marginació de l'ésser humà; les seves històries desperten emocions que ens fan prendre consciència que encara estem vius i tenim criteris morals. PARIAS commou i obliga a la reflexió. PARIAS reprèn temes i vies del teatre clàssic, li retorna a l'escenari la seva funció social.

Aquest espectacle de titelles està format de quatre peces: “**Hamlet**”, “**Els miserables**”, “**La cantant calba**” i “**El tiranicida**” i ens mostra diferents personatges fets de tela i cartó que viuen buscant l'essencial, tant en la forma com en el contingut.

Entrem dins la sala, una taula a escena i quatre capsos atrotinades, de fet, molt atrotinades. Entra a escena **Javier Aranda** que ens mira com acovardit i d'una a una va enretirant les capsos de la taula i les deixa a terra. **Una de les capsos belluga, a dins alguna titella vol sortir a escena.**

Javier manipula les llums i la música i es disposa a treure el que hi ha a dins de la primera de les capsos. A la taula encén una espelma i la seva escalfor, a través de les mans de l'artista és la que retorna la vida a Hamlet. **Un titella que lluita amb les seves pors** i que plora davant la necessitat d'agafar la calavera que sembla mirar-la, i que finalment agafa fins a pronunciar les paraules clàssiques de qualsevol Hamlet **ser o no ser.....**

Autors

Imma Barba

Miquel Gascon

Hamlet: Neix la titella a la calor de l'espelma, respira, lluita amb les seves pors i els venç. D'allò més esquemàtic i senzill arriba pel cap alt enorme del teatre, al "ser o no ser" del mestre de mestres. Una història on, a la calor del públic, el petit floreix i es fa gran.

La capsa del terra continua bellugant i finalment Javier es decideix a obrir-la, i al ritme de la música surt un **titella-clown** que les primeres paraules que pronuncia són "jo mato". Un seguit de situacions intentant matar una mosca, o un segell de correus o una espectadora ens fa riure de valent. **Aquest personatge sortirà dues vegades més de la seva capsa davant la seva insistència.**

El tiranicida: Un titella clown que mata per plaer, que gaudeix amb això, pot portar la seva obsessió tan lluny que s'autodestruïx com a il·lusió de vida. Un lúcid assaig sobre la necessitat dels límits.

I esperem que ens oferirà la tercera capsa, potser la més estripada de totes, de cartó que ha viscut mil batalles. **Un titella que és un pobre que demana almoïna i que és capaç de fer veure que és cec per obtenir la compassió dels que passen.** Primer una llauna amb un rètol "Probe", com aquest no funciona afegeix un altre rètol "tiretero" i finalment decideix provar la carta de la compassió i escriu "y siego".

Els miserables: La pobresa i la mentida com a forma d'opressió són el fil que teixeix aquesta història. Qui utilitza a qui? Qui enganya a qui? La titella "mendigo" demana

almoïna, i no troba pietat ni en el titellaire que ho manipula. No hi ha picada d'ullet possible, no hi ha taula a la qual agafar-se.

I la quarta capsa d'on surt una dona, **una titella obsessionada per la seva imatge**, que es pinta i utilitza perruca per sentir-se més maca. **Una titella sensual que sedueix al titellaire** per sentir-se desitjada però que acaba aconseguint només una moneda com a pagament dels seus serveis.

La cantant calba: La titella es maquilla, s'embelleix, cerca en les teles i la perruca una forma de ser un altre, la qual cosa no és, que li faci sentir-se estimada, desitjada, vista. Però el miratge és miratge i no dura, es trenca i es desvetlla com a il·lusió fugaç.

Un espectacle de titelles per adults, on les titelles són personatges de construcció senzilla, completades amb parts del cos del propi actor i creades des de la simplicitat. **Javier ens ha mostrat com les titelles s'apoderen d'ell i es fusionen amb ell**, tot parlant de la condició humana i del complicat que és viure. Aconsegueix amb el seu espectacle encomanar emocions i sentiments. Però ell queda sempre en un segon pla i quan intervé és per donar encara més força a la titella que manipula.

Javier Aranda és aragonès, actor i titellaire, que **porta més de 20 anys treballant amb diferents companyies teatrals** com Teatro del Temple, Teatro Arbolé, Teatro Gayarre, Centro Dramático de Aragón...

Realment, un espectacle d'aquells que s'han de veure perquè emocionen,
perquè Javier dona vida a les seves titelles convertint-les als nostres ulls en éssers vius.